

Innspill til statsbudsjettet 2026 fra Troms fylkeskommune

Troms fylkeskommune mener det er ingen steder hvor innen- og utenrikspolitikken henger tettere sammen enn i nordområdene. Troms har en nøkkelrolle i nordområdene og mener en aktiv politikk i og for Troms, vil være med på å sikre folk og beredskap i nord.

Troms fylkeskommune kommer med innspill som vil understøtte en sterkere og mer positiv utvikling i Troms – det er tid for å handle mens det enda er mulig.

Forsvarskroner må brukes raskt i Troms

Troms fylkeskommune mener det er viktig at forsvarskronene investeres raskt i Troms, og særlig underbygger bedre bo- og leveforhold for ansatte og vernepliktige. For Troms fylkeskommune er det viktig å understreke at forsvarsinvesteringer må være med på å bygge opp under og styrke næringslivet i Troms, samt attraktive samfunn i nord. Det forventes at det regjeringa forhandler frem gjenkjøpsavtaler som får virkning og etableringer i Troms.

En sterk fylkes- og kommuneøkonomi

Sivilsamfunnene i nord må fungere og det er en forutsetning for at totalberedskapen skal fungere. Troms fylkeskommune ønsker et aktivt løft for nordnorske kommuner. Til tross for at nordnorske kommuner har et ekstra Nord-Norge tilskudd, så oppleves ikke kommuneøkonomien romslig. Det er trolig begrenset hva Nord-Norge-tilskuddet kompensere med tanke på at det er en lav skatteinngang i flere kommuner i nord. Fylkeskommunene i nord må ha tilstrekkelig med midler for å kunne opprettholde desentraliserte tjenester, bidra til samfunnsutvikling og ha aktive virkemidler for å støtte opp under næring- og industrietableringer.

Tiltakssonen

Det må fylles på med virkemidler i tiltakssonen og det bør gjøres et eget arbeid med kommunene for å innhente innspill. Tiltakssonen bør få nytt navn som er mer positivt ladet. Dette bør gjøres gjennom en positiv navnekonkurranse.

Kommunene i Finnmark får i dag 9 814 kroner per innbygger i tilskudd, mens kommunene i Nord-Troms får 4 737 kroner per innbygger. I våre sju Nord-Troms kommuner bor det til sammen 17 524 mennesker. Troms fylkeskommune krever at Nord-Troms kommunene blir likestilt med Finnmark i inntektssystemet. Like vilkår for statlige virkemidler i hele tiltakssonen vil være et viktig grep for å unngå intern konkurranse og styrke utvikling og bosetting i hele Troms og Finnmark.

Troms fylkeskommune vil også vise til 101 tiltak for positiv befolkningsutvikling som et grunnlag for å finansiere noen lavthengende frukter som kan utprøves i regionen.

En infrastruktur som knytter folk tettere sammen

Troms fylkeskommune vil understreke behovet for å gjennomføre et infrastrukturløft for Troms. Troms mener det er spesielt viktig å få en større satsing på fylkesveier, tilskudd til å utvikle bedre fleksible kollektivtilbud i distrikt og forsterke byveksttalen i Tromsø.

Troms fylkeskommune vil påpeke det store vedlikeholdsetterslepet på fylkesveinettet i fylket vårt. Disse veiene er svært viktig for både næringslivet og innbyggerne i deres hverdag. På nåværende tidspunkt er det umulig å ta igjen etterslepet med dagens økonomiske rammer, og tilskuddene som er lagt inn i statsbudsjettet og Nasjonal Transportplan (NTP) er ikke tilstrekkelig. Det er behov for et nasjonalt løft i milliardklassen for å kunne sørge for trygge og tidsriktige veier. Det må igangsettes utbygging av gang- og sykkelveier langs stamveinettet i befolkede områder.

Troms er et stort forsvars- og sjømatfylke, og bevilgningene må i større grad gjenspeile de behovene forsvar, næringsliv og beredskap har for å utføre jobben sin. For å knytte Troms og Nord-Norge tettere sammen og for å skape større bo- og arbeidsmarkedsregioner, er det viktig at regjeringa går videre med den samfunnsøkonomiske lønnsomme traseen Østre Malangen. Fiskerihavnene må få økte midler slik at de blir modernisert.

KS1-vurderingen av KVU Nord-Norgebanen peker på at KVUen ikke i tilstrekkelig grad har vurdert hvilke behov jernbanen skal dekke. Sett i lys av den sikkerhetspolitiske situasjon og behovet for å styrke sivil og militær beredskap, bør jernbane i større grad ses i sammenheng med NATOs behov for infrastrukturløsninger i nord.

FOT-rutetilbudet må restruktureres og styrkes i nord slik at det fungerer i større grad for folk, helsetransport og næringsliv. Troms fylkeskommune viser til at Stortinget har innført ordningen med gratis ferger. Vi vil påpeke at ordningen ikke er fullfinansiert, og har gitt fylkeskommunen økonomiske konsekvenser. Troms fylkeskommune forventer at tilbudet skal fullfinansieres.

De tre stammers møte – sannhet og forsoning

Det er kommunene og fylkeskommunen som produserer samiske og kvenske velferdstjenester. Troms fylkeskommune registrerer at Sametinget har fått 50 millioner til å følge opp sannhets- og forsoningskommisjonens arbeid. Troms fylkeskommune mener det er viktig at det må følges opp med økte midler til kommuner og fylkeskommuner for å tilrettelegge for språk og kultur. Det er også viktig å komme med særskilte satsinger på det kvenske området, og Troms fylkeskommune tar gjerne et dialogmøte om dette med departementet.

Troms fylkeskommune mener det og er det viktig å understreke at forsoning er noe som må jobbes med kontinuerlig. Troms fylkeskommune vil gjenta at det er naturlig at UIT Norges Arktiske universitet får hovedoppdraget med å bygge opp et kompetansesenter for forsoning i sterkt samarbeid med institusjoner og språksentre i hele Sápmi.

Tilskudd til elevboliger

Nord-Norge har en stor andel hybelboere på grunn av demografi og geografi. Fylkeskommunen i nord har lang erfaring med å ha mange elever som borteboere, men med et pressende boligmarked, er det vanskelig å gi tilstrekkelig med elevboliger. Troms fylkeskommune ber om at det innføres et likt tilskudd til å bygge elevboliger som finnes for å bygge studentboliger. Dette vil gjøre fylkeskommunen i stand til å få bygd flere moderne elevboliger med trygge og sosiale boforhold.

Kultur, opplevelser og idrett som beredskap

Kultur, idrett og frivillighet er med på å bidra til stabil bosetning, sikre ytringsfrihet, samhold og motstandskraft i befolkningen. For å underbygge et levende demokrati, folkehelse, nærings og –stedsutvikling, samhold og tilhørighet, forutsetter sterke kultur-, frivillighet og idrettstilbud. Troms fylkeskommune vil understreke at stabil og sikker finansiering er spesielt viktig i områder hvor barnetallet går ned og derav også færre dugnadshender og medlemmer i lag og foreninger. Dette forsterker også behovet for større tilskudd til reiseutjevning i nord, noe som vil kunne øke barn og unges deltagelse i idretten i nord.

Troms fylkeskommune vil understreke betydningen av nordnorsk kulturavtale, herunder at det er viktig å sikre god grunnfinansiering til etablerte institusjoner i nord.

Troms fylkeskommune er opptatt av at det blir realisert flere kultur- og idrettsbygg i nord, og vil særlig fremheve Kulturkvartalet og Nordområdemuseum som viktige signalbygg å få plass i Tromsø.

Det grønne skiftet

Troms fylkeskommune vil løfte frem at det er behov for å bygge mer nett og kraft i Troms. Dagens ordning med anleggsbidrag virker sentraliserende og dagens løsning hindrer at det skjer nok nettutbygging i nord.

Innenfor kollektivtrafikk er må det komme bedre støtteordninger på plass slik at det er mulig å tilby flere klimavennlige løsninger. Det er en urovekkende kostnadsøkning innenfor ferge, hurtigbåt og buss som fylkeskommunene ikke klarer å bære. Regjeringa må også sørge for bedre finansiering av ladeinfrastruktur innenfor kollektiv.

Differensiert arbeidsgiveravgift

Troms fylkeskommune viser til EØS-utredningen og muligheten til å senke arbeidsgiveravgiften i Tromsø og Bodø. Vi ber om at regjeringen prioriterer å senke arbeidsgiveravgiften.